

PM Dagvatten och föroreningar i mark

Datum 2023-09-04

Ramboll Sweden AB
Industriparken
284 80 Perstorp

Uppdrag Gjutmästaren
Beställare S:t Erik Markutveckling AB
Från Annika Svitzer
Till Patrik Dahlin (Kundkontakt)
PM nummer 1

T: +46-10-615 60 00
D:
www.ramboll.se

Unr 1320066107

Ramboll Sweden AB
Org nr 556133-0506

1. Inledning

Kommunfullmäktige i Stockholm fattade den 19 juni beslut om att anta en ny detaljplan för Gjutmästaren 6, Ulvsunda industriområde. Den 18 juli fattade Länsstyrelsen Stockholm delbeslut om att prövning ska ske av kommunfullmäktiges beslut. Ett av Länsstyrelsens motiv för delbeslutet är att man anser att det av antagandehandlingarna inte framgår om den föreslagna infiltrationen av dagvatten kan påverka det förorenade grundvattnet och därmed riskera att belasta recipienten med ytterligare föroreningar. Föreliggande PM redogör för föroreningssituationen och planerad dagvattenhantering samt förtydligar hur dagvattenhanteringen regleras i planbestämmelserna.

2. Bedömning av föroreningssituationen

Inför framtagande av detaljplan för området har miljötekniska markundersökningar genomförts av Ramboll Sweden AB för att kartlägga föroreningssituationen på fastigheten. Undersökningarna har omfattat provtagning av jord, grundvatten och porluft inom planområdet. En sammanfattning av samtliga utförda undersökningar samt riskbedömning och åtgärdsförslag finns i Rambolls rapport daterad 2022-06-30 (Ramboll, 2022a).

I två områden påträffades föroreningar i jord över åtgärdsområdet för fastigheten. Föroreningarna består av metaller och PAH respektive klorerade alifater. Dessa båda områden föreslås åtgärdas genom att förorenade massor schaktas bort tills åtgärdsområdet uppnås. Efter åtgärden bedöms inga förorenade jordmassor, som utgör en risk för påverkan på ytvatten, förekomma inom området.

I grundvatten har höga halter av klorerade alifater påträffats. Klorerade alifater kan spridas i gasfas till luft och därför har även mätningar av porluft och inomhusluft genomförts på fastigheten samt i byggnader på fastigheten. Vid utförd riskbedömning har konstaterats att uppmätta halter i porluft eller inomhusluft inte innebär någon risk för människors hälsa. Vidare har risken för spridning av föroreningar till intilliggande ytvatten, Bällstaviken, beräknats och bedömts. Resultatet av riskbedömningen visar att någon negativ påverkan på miljökvalitetsnormerna i Bällstaviken inte förväntas uppkomma utifrån nuvarande förhållanden.

I grundvatten har PFOS påträffats i halter över tillämpade riktvärden för grundvatten. Riktvärdet för skydd av ytvatten överskrids dock inte varför det inte bedöms förekomma någon negativ påverkan på ytvatten eller miljökvalitetsnormerna i Bällstaviken.

Inga andra ämnen har påträffats i halter över tillämpbara riktvärden och någon risk för påverkan på miljökvalitetsnormerna bedöms därmed inte föreligga.

Resultat och bedömning av föroreningssituationer och risker förknippade med föroreningar i mark och grundvatten har beskrivits i MKB till antagandehandling. I MKB beskrivs även vilka sanerings- och skyddsåtgärder som behöver vidtas för att marken ska vara lämplig för ändamålet. Konsekvensen av genomförandet av detaljplanen har bedömts som liten positiv för Bällstaviken.

3. Hantering av dagvatten

En dagvattenutredning som utförts enligt Stockholm stads dagvattenstrategi, åtgärdsnivå och checklista för dagvattenutredningar utgjorde underlag till samrådshandling MKB (Ramboll, 2019a). Inför granskning har en kompletterande dagvattenutredning utförts som beskriver de specifika förutsättningarna för föreliggande detaljplan (Ramboll, 2022).

Planförslaget innebär att områdetets hårdgörningsgrad, markanvändning och höjdsättning i stort sett förblir densamma. Dagvattenutredningen utgår från användning av befintligt dagvattensystem och föreslår åtgärder som förbättrar reningen av dagvatten inom området. I utredningen föreslås omhändertagande av dagvatten från delar av parkeringsytan och planerade gång- och cykelstråk samt vägreservat inom den södra delen av planområdet i trädrader med skelettjord samt rening av ytterligare en del av parkeringsytan i ett makadammagasin, innan det släpps ut i Bällstaviken (Figur 8).

I dagvattenutredningen beskrivs områdetets förutsättningar vad gäller markföroreningar. I avsnittet *Potentiella markföroreningar* lyfts föroreningssituationen i mark och grundvatten och man anger att

anläggningar som uppförs ovanpå potentiellt förorenade massor behöver göras täta genom att ett tätskikt anläggs. I avsnittet *Slutsats och diskussion* anges vidare att man genom att utföra täta anläggningar för dagvattenhantering undviker att föroreningar i mark sprids med grundvatten mot recipienten. Dessa skyddsåtgärder anges även i MKB till antagandehandlingen.

De i dagvattenutredningen föreslagna dagvattenanläggningarna innebär ingen höjning av grundvattennivåerna eller ökad grundvattenbildning i området och kommer inte att heller tillföra mer föroreningar till grundvattnet eftersom de anläggs med rena material ovanför grundvattennivån. Genom att anlägga ett tätskikt under exempelvis makadammagasin/bäddar och skelettjordar och samla upp det infiltrerade dagvattnet i rörledningar kommer dagvattnet inte att ledas ner i grundvattnet utan leds i stället ut till recipient efter infiltration. Detta innebär att infiltration av dagvatten inte kommer att påverka föroreningssituationen i grundvattnet och man undviker därmed ett ökat läckage av föroreningar till ytvatten.

4. Planbestämmelser

I en detaljplan anges de förutsättningar som ska gälla inom planområdet. Förutsättningarna för aktuell detaljplan har beslutats i samråd med de konsulter som utfört miljötekniska markundersökningar samt dagvattenutredning och MKB. Då ingen undersökning har utförts avseende förändrade grundvattennivåer och hur föroreningssituationen i grundvattnet kan påverkas av tillförsel av infiltrerat dagvatten är konsulternas rekommendation att inte tillåta infiltration av dagvatten till grundvatten vid nyanläggning av dagvattenanläggningar.

Utifrån konsulternas rekommendationer har planbestämmelser avseende dagvatten och föroreningar formulerats. Normalt sett specificeras inte exakta åtgärder gällande dagvatten i plankarta- och beskrivning eftersom det är en teknisk fråga där både dagvattenanordningarnas plats, omfattning och tekniska lösningar kan ändras fram till dess att bygglov söks. Det är först i detta skede som de exakta dagvattenlösningarna granskas med stöd av Miljöförvaltningen, då behov finns. I aktuell detaljplan har angetts följande avseende markens anordnande:

Utöver angiven byggrätt får dagvattenanordningar och dagvattenmagasin anläggas.

Minst 2300 kvm kvartermark ska vara infiltrerbar för omhändertagande av dagvatten i skelettjordar eller underjordiska magasin. Där mark är förorenad får dagvatten inte infiltreras till grundvattnet innan markföroreningar har avhjälpats.

Under administrativa föreskrifter regleras vad som ska gälla för ändrad lovplikt gällande föroreningar:

Mark- och grundvattenföroreningar samt föroreningar i bevarade byggnadsdelar ska vara avhjälpta och/eller skyddsåtgärder ha vidtagits så att mark och byggnader blir lämpliga för avsett ändamål innan startbesked för nybyggnad, ombyggnad eller tillbyggnad ges. Etappvis utbyggnad och därmed sanering tillåts. Platsspecifika riktvärden för tungmetaller, polycykliska aromatiska kolväten och klorerade kolväten utgör mätbara åtgärds mål.

Föreskrifterna tillsammans med regleringen av markens anordnande innebär att infiltration genom förorenad mark inte får ske samt att föroreningar i såväl mark som grundvatten antingen behöver avhjälpas eller att skyddsåtgärder behöver vidtas så att marken blir lämplig för avsett ändamål innan startbesked för nybyggnad, ombyggnad eller tillbyggnad ges. Skyddsåtgärder kan till exempel vara att dagvattenlösningar anläggs täta. På detta sätt säkerställs att infiltration inte sker till grundvatten inom planområdet.